

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
12 juni 2007

Ons kenmerk
SFB/2007/22851

Uw brief van
24 mei 2007

Uw kenmerk
2060715710

Onderwerp
Vragen van het lid Leijten

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Leijten van uw Kamer over *studieschulden die steeds hoger worden*.

Deze vragen zijn mij toegezonden op 24 mei 2007 en zijn bij u bekend onder het kenmerk 2060715710.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Ronald H.A. Plasterk

Vragen van het lid Leijten (SP) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over studieschulden die steeds hoger worden. (Ingezonden 23 mei 2007)

1

Hoe oordeelt u over het bericht in de HOP-nieuwsbrief en het jaarverslag van de IB-groep dat steeds vaker (14,2 % als er langlopende schulden worden geïnd en 8,6 % bij LCS schulden) de deurwaarder moet worden ingezet voor de inning van de studentenlening? 1)

Indien een debiteur niet tijdig zijn maandelijkse terugbetalingstermijn betaalt, wordt na een aantal aanmaningen de achterstallige termijn overgedragen aan een deurwaarder. Inderdaad is de afgelopen jaren de deurwaarder in toenemende mate ingezet bij de inning van studieschulden. Het percentage schulden dat zonder tussenkomst van een deurwaarder is geïnd, is voor langlopende schulden gestegen van 11% in 2003 naar 14,2% in 2006 en voor les- en cursusgeld schulden is het gestegen van 3% in 2003 naar 7,6% in 2006. Uiteraard heeft deze stijging mijn aandacht. Ik vind een stijging van deze percentages niet wenselijk. Mede naar aanleiding van deze ontwikkeling heeft de IB-Groep een analyse gemaakt van de inning van studieschulden. In de afgelopen jaren zijn meer studenten gaan lenen en is het gemiddelde bedrag dat studenten lenen fors gestegen. Studenten die geleend hebben, hebben een gemiddelde studieschuld van ruim € 10.000 bij de start van de aflofase. Als gevolg van de hogere bedragen die studenten lenen bij de IB-Groep, moeten studenten in de aflossingsfase maandelijks ook een hoger bedrag terugbetalen. De ervaring leert dat grotere schulden minder makkelijk worden terugbetaald en dus ook vaker worden overgedragen aan een deurwaarder. Uit een analyse van de IB-Groep blijkt dat debiteuren bij hogere schulden eerder kiezen voor betaling met acceptgiro's en minder via automatische incasso terugbetalen. Het is al jaren zo dat bij betaling via acceptgiro's slechter wordt terugbetaald dan bij betaling via automatische incasso.

Tevens heeft de IB-Groep in 2006 een onderzoek laten verrichten naar de oorzaken van de daling van het percentage schulden dat zonder tussenkomst van een deurwaarder wordt geïnd. Hieruit komt naar voren dat deze daling verschillende oorzaken heeft. In zijn algemeenheid gaan met name jongeren, en dus ook studenten, steeds gemakkelijker schulden aan. Ook de relatief slechtere conjuncturele situatie van de afgelopen jaren is van invloed geweest op het verslechterde terugbetaalgedrag. Deze ontwikkeling past in het maatschappelijke beeld. Vergelijkbare organisaties hebben ook meer moeite met het innen van vorderingen. Daarnaast blijkt uit het eerder genoemde onderzoek dat de toename van de inzet van deurwaarders ook te maken heeft met een zekere toename in onwil en slordigheid van ex-studenten bij het aflossen van hun studieschuld.

2

Kunt u aangeven wat de procedure is om bij de inning van een studentenlening een deurwaarder in te schakelen? Hoe oordeelt u over deze procedure?

De procedure rond het terugbetalen van schulden bij de IB-Groep ziet er als volgt uit. Degenen die niet binnen een maand hun termijnbedrag aan de IB-Groep hebben voldaan, ontvangen met een tussenpoos van drie weken twee maal een aanmaning. Vervolgens wordt een derde brief

verstuurd, waarin wordt aangegeven dat de inning van de schuld wordt overgedragen aan de deurwaarder. Alleen van de debiteuren die ook na deze laatste brief nog niet aan hun betalingsverplichting hebben voldaan, wordt de achterstallige schuld overgedragen aan een deurwaarder. Dit betekent dus dat niet voor alle personen aan wie de derde brief wordt gestuurd, ook daadwerkelijk een deurwaarderstraject wordt ingezet.

De IB-Groep heeft recent een aantal maatregelen getroffen om de inzet van deurwaarders bij het innen van studieschulden te beperken. Er worden proeven gedaan met het actief telefonisch benaderen van debiteuren met een betalingsachterstand en het vergroten van de bekendheid onder debiteuren met de draagkrachtregeling. Deze maatregelen zijn erop gericht het betalingsgedrag van debiteuren positief te beïnvloeden. Door meer bekendheid te geven aan de draagkrachtregeling kunnen wellicht ook betalingsproblemen worden voorkomen. Daarnaast bekijk ik momenteel of er meer beleidsmatige maatregelen in de terugbetalingsfase nodig en wenselijk zijn ter verbetering van het terugbetaalgedrag van ex-studenten.

3

Deelt u de mening dat de bepaalde inkomensafhankelijk aflossing voor afgestudeerden goed wordt afgestemd op de financiële situatie van de afgestudeerden? Zo ja, welke redenen liggen er aan ten grondslag dat afgestudeerden de door de IB-groep vastgestelde aflossing niet kunnen aflossen?

Het terugbetalingssysteem ziet er als volgt uit. Ongeveer twee jaar nadat studenten zijn afgestudeerd moeten ze beginnen met terugbetalen. Maandelijks betalen debiteuren een vast bedrag terug. De hoogte hiervan is afhankelijk van de hoogte van hun schuld. Debiteuren kunnen bij de IB-Groep een draagkrachtmeting aanvragen. Dit is een onderdeel van de studiefinanciering. Bij een draagkrachtmeting gaat de IB-Groep, op basis van de hoogte van het inkomen van de debiteur en eventueel zijn partner, na welk bedrag een debiteur maandelijks kan terugbetalen. Uit de draagkrachtmeting kan blijken dat een debiteur minder kan terugbetalen dan de vastgestelde maandelijkse termijn. Op verzoek past de IB-Groep dan het bedrag aan. De terugbetalingstermijn bedraagt maximaal 15 jaar. Indien na deze 15 jaar een deel van de schuld niet is terugbetaald, wordt het restant kwijtgescholden. Ik ben van mening dat deze regeling voldoende ruimte biedt voor debiteuren die financiële problemen hebben. Wel blijkt uit onderzoek dat de draagkrachtregeling niet bij alle debiteuren bekend is. Daarom besteedt de IB-Groep sinds kort in de communicatie meer aandacht aan de draagkrachtregeling. Momenteel worden debiteuren met een beginnende betalingsachterstand bijvoorbeeld actief benaderd, waarbij ze worden geattendeerd op de mogelijkheid van een draagkrachtmeting.

4

Deelt u de stelling: "Hoe hoger de schulden, hoe slechter de terugbetaling", die de IB-groep in het jaarverslag 2006 2) opwerpt? Zo neen, waarom niet?

Ja, het is al jaren zo dat grotere schulden minder makkelijk worden terugbetaald.

5

Bent u bereid onderzoek te doen naar de reden van de gestegen studieschuld per afgestudeerde in drie jaar tijd met 29 %? Zo neen, waarom niet?

Over de gestegen studieleningen en studieschulden zijn al de nodige gegevens beschikbaar. Het betreft bijvoorbeeld informatie van de IB-Groep en de Studentenmonitor, een periodiek onderzoek onder studenten in het hoger onderwijs. Ook is duidelijk dat de gestegen studieschuld samenhangt met de invoering van de prestatiebeurs en het verkorten van de aanspraak op beurs van 5 naar 4 jaar. In de Studentenmonitor 2005 is specifiek aandacht besteed aan het leengedrag onder studenten en de redenen om te lenen. Op dit moment is er geen noodzaak om (aanvullend) onderzoek te doen.

- 1) HOP-nieuwsbrief
- 2) Jaarverslag IB-groep 2006